

TRỒNG THỬ NGHIỆM GIỐNG TRÀM 5 GÂN CHIẾT XUẤT TINH DẦU TRÊN VÙNG ĐẤT CÁT

ThS. LÊ VĂN LẬP

Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Bình

Tinh dầu tràm là hợp chất tự nhiên được sử dụng rộng rãi trong các ngành dược phẩm, hương liệu và mỹ phẩm. Tinh dầu tràm có tính sát trùng mạnh, có tác dụng kháng khuẩn, kháng nấm, kháng vi rút, chữa đau bụng, cảm cúm, hen suyễn, co thắt dạ dày, chống viêm, chữa vết bỏng, xoa bóp trị đau nhức xương khớp, cũng như được sử dụng làm spa ở các khách sạn, khu nghỉ dưỡng, là mặt hàng có giá trị trên thị trường trong và ngoài nước.

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh Quảng Bình có những cơ sở chiết xuất tinh dầu tràm ở thôn Tú Loan 3, xã Quảng Hưng, huyện Quảng Trạch với nguyên liệu là cây tràm gió lá dài (*Melaleuca leucadendra*) tự nhiên của địa phương. Tuy nhiên, để sản xuất đại trà với khối lượng lớn thì hiện chưa chủ động được nguồn nguyên liệu lá tràm dùng để chiết xuất tinh dầu.

Tràm 5 gân là loài tràm có nguồn gốc từ nước Úc (Australia), được Giáo sư Lê Đình Khả của Viện Cải thiện giống và Thử nghiệm cây trồng ở Việt Nam trồng khảo nghiệm để đánh giá hàm lượng và chất lượng tinh dầu. Kết quả khảo nghiệm từ năm 2011 - 2014 cho thấy, hàm lượng và chất lượng tinh dầu cao hơn nhiều so với tràm gió (hàm lượng tinh dầu 1,09 - 1,19%, hàm lượng Cineol đạt 64,04 - 71,05%), cao hơn rất nhiều so với tràm gió. Ngoài ra, cây tràm 5 gân có khả năng sinh trưởng tốt, thích ứng được với điều kiện khí hậu khắc nghiệt.

Để chủ động nguồn nguyên liệu dùng chiết xuất tinh dầu tràm và nâng cao hàm lượng, chất lượng tinh dầu, Sở Khoa học và Công nghệ ban

hành Quyết định số 45/QĐ-SKHCN ngày 9/7/2020 về việc phê duyệt danh mục và tổ chức, cá nhân chủ trì nhiệm vụ KH&CN bổ sung thực hiện năm 2020, giao cho Công ty TNHH một thành viên Nông nghiệp hữu cơ Lộc Việt chủ trì, Thạc sĩ Phan Thị Thùy Nhung làm chủ nhiệm thực hiện nhiệm vụ KH&CN liên kết “Trồng thử nghiệm giống tràm 5 gân chiết xuất tinh dầu”.

Mục tiêu của nhiệm vụ là xây dựng mô hình trồng cây tràm 5 gân chiết xuất tinh dầu nhằm nghiên cứu, đánh giá các đặc điểm sinh trưởng, tính thích nghi, hiệu quả kinh tế, từ đó hoàn thiện quy trình kỹ thuật trồng tràm 5 gân chiết xuất tinh dầu phù hợp với điều kiện địa phương.

Cơ quan chủ trì và chủ nhiệm đã chọn vùng đất cát với diện tích 2ha tại thôn Tây, xã Võ Ninh, huyện Quảng Ninh để triển khai nhiệm vụ KH&CN liên kết. Nhiệm vụ đã tổ chức trồng 21.000 cây giống tràm 5 gân được đặt từ Viện Cải thiện giống và Phát triển lâm sản Hà Nội. Dưới đây là kỹ thuật trồng và chăm sóc cây tràm 5 gân:

- Kỹ thuật làm đất: Đất cát là loại đất có độ phì nhiêu thấp, nhưng có lợi thế về thành phần cơ giới nhẹ, mực nước ngầm nông. Trước lúc trồng phải đào hố có kích thước rộng 40 x 40cm, sâu 20 - 40cm, các hố bố trí so le hình nanh sấu giữa các hàng và trước khi trồng 7 - 10 ngày bón lót bằng phân chuồng 2kg/hố.

- Thời vụ trồng: Thích hợp nhất là vào mùa mưa, chọn những ngày có mưa phùn, mưa nhỏ liên tục hoặc nắng nhẹ, thời tiết râm mát, không có gió heo (gió mùa Đông Bắc) để trồng. Thời gian trồng từ tháng 10 - 11 dương lịch.

- Cây giống: Giống tràm 5 gân được nhân

Lãnh đạo Sở KH&CN kiểm tra nhiệm vụ “Trồng thử nghiệm giống trầm 5 gân chiết xuất tinh dầu”

Ảnh: TL

giống bằng giâm hom do Viện Cải thiện giống và Phát triển lâm sản Hà Nội sản xuất. Cây giống ươm trong túi bầu cao tối thiểu khoảng 30cm, thân đã hoá gỗ, đường kính cổ rễ lớn hơn 4mm, không sâu bệnh, không gãy ngọn, hệ rễ phát triển tốt. Tuổi cây giống phải từ 2,5 tháng tuổi trở lên, chiều cao tối thiểu là 30cm.

- Mật độ trồng: 10.000 cây/ha tương ứng với khoảng cách 1m x 1m.

- Cách trồng: Trước khi trồng dùng dao, kéo rạch vỏ bầu, không được làm vỡ bầu hay biến dạng bầu. Đào một lỗ sâu 20cm ở giữa hố, đặt cây cho rễ và thân đứng thẳng, lấp kín đất, dậm chặt rồi vun đất cao hơn mặt đất theo hình mu rùa 3 - 5cm.

- Chăm sóc: Sau khi trồng 15 - 20 ngày, phải kiểm tra tỷ lệ sống. Nếu đạt dưới 90% thì phải trồng dặm. Thường xuyên theo dõi thực bì khi cây còn nhỏ hoặc cây mới bật chồi, tiến hành chăm sóc 2 lần/năm.

+ Lần 1: Thực hiện vào tháng 3 - 4. Xới đất xung quanh với đường kính 50cm, sâu 4 - 5cm và vun gốc. Bón thúc phân vi sinh 0,2 kg/cây trộn đều phân với đất nhỏ, bỏ đều 2 rãnh rồi lấp đầy.

+ Lần 2: Thực hiện vào tháng 9 - 10. Xới đất xung quanh với đường kính 50cm, sâu 4 - 5cm và vun gốc. Đào hai rãnh sâu 20cm, dài 30cm đối diện nhau cách gốc cây 35cm để bón thúc sinh trưởng cho cây. Bón thúc phân vi sinh 0,2 kg/cây và 1kg phân chuồng trộn đều phân với đất nhỏ, bỏ đều 2 rãnh rồi lấp đầy.

Sau 7 tháng triển khai thực hiện kết quả cho thấy, tỷ lệ sống cây trầm 5 gân đạt 90%, cây đã phát triển chiều cao 50cm, khả năng phân cành, nhánh tốt, đạt 100%.

Việc triển khai thực hiện nhiệm vụ KH&CN liên kết “Trồng thử nghiệm giống trầm 5 gân chiết xuất tinh dầu” đã tạo cho Công ty TNHH một thành viên Nông nghiệp hữu cơ Lộc Việt chủ động nguồn nguyên liệu để chiết xuất tinh dầu trầm. Mặt khác, tạo công ăn việc làm cho một số lao động trong khu vực tham gia hoạt động trồng, chăm sóc, thu hoạch và chiết xuất tinh dầu trầm, tăng thêm thu nhập cho người dân. Sau khi nghiên cứu thành công sẽ nhân rộng mô hình, từ đó giúp người dân sử dụng hiệu quả vùng đất cát nghèo dinh dưỡng ven biển tỉnh Quảng Bình nói chung và huyện Quảng Ninh nói riêng ■